

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در همایش فرهنگ و برنامه هفتم توسعه مطرح کرد

نگاه جدی به حوزه فرهنگ در برنامه هفتم توسعه الزامی است

محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی روز پنجشنبه در همایش «فرهنگ و برنامه هفتم توسعه؛ تحول برای پیشرفت» با اشاره به سنت چندین ساله تدوین برنامه توسعه در کشور گفت: «دولت مردمی رویکرد جدیدی نسبت به تدوین برنامه هفتم توسعه دارد، زیرا نگاه جدی و تحولی به حوزه فرهنگ در برنامه هفتم توسعه الزامی است.»

او ادامه داد: «نگرش حاکم بر برنامه‌های توسعه همواره محل نقد و ارزیابی جدی بوده است، زیرا بر اساس بررسی‌های خبرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام و گزارش‌های رسیده از دستگاه‌ها، تنها حدود ۳۰ درصد از اهداف برنامه‌های توسعه محقق شده و این انگاره را مطرح می‌کند که اگر برنامه‌ای هم تدوین نمی‌شد احتمالاً همین سطح از اقدامات صورت می‌گرفت.»وی ادامه داد: «تحقق ۳۰ درصدی اهداف برنامه‌های توسعه، با وجود زمان طولانی صرف شده برای تدوین سیاست‌های کلی و احکام آنها، هشدار است که باید در تهیه برنامه هفتم توسعه در نظر گرفته شود تا چرخه معیوب گذشته تکرار نشود.»

شورای عالی انقلاب فرهنگی چگونه می‌تواند به جایگاه خود دست پیدا کند؟

قرارگاهی برای اقناع متولیان فرهنگی، نه تنظیم سند

فاطمه ترکاشوند/ روزنامه‌نگار- شورای عالی انقلاب فرهنگی در آذرماه سال ۱۳۶۳ تأسیس شد تا به‌عنوان مغز ایجاد هماهنگی راهبردی در میان دستگاه‌های فرهنگی متعدد و موازی کشور، نقش مرکزی را بر عهده گیرد. با این‌همه به نظر می‌رسد این شورا در ایفای این نقش، توفیقات چندانی نداشته و دستگاه‌هایی همچون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات اسلامی، صدا وسیما و سایر دستگاه‌های خرد و کلان متولی حوزه فرهنگ، فاقد راهبردهای کلان مشترک با یکدیگر هستند. حال‌در آستانه ۴۰ سالگی این شورا، رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با اعضای آن به بخشی از کلیدی‌ترین گره‌ها و موانع حرکت شورای عالی انقلاب فرهنگی اشاره کرده‌اند که به‌نظر می‌رسد با وجود تغییر دبیران آن، همچنان این موانع به قوت خود باقی هستند. این مسأله نشان می‌دهد با اشکالاتی ساختاری و فراتر از افراد روبرو هستیم، به‌رچند که افراد و خصوصاً مدیران می‌توانند مؤثرترین نقش را در رفع این موانع داشته باشند.

■ **چرا دستگاه‌های فرهنگی، شورای عالی**

را قرارگاه خودنمی‌دانند؟

تاکنون در مقاطع مختلف و خصوصاً برخی بحران‌های حساسیت‌ساز، هر یک از دستگاه‌های فرهنگی اقدام به ایجاد حلقه‌های مشترک میان‌سازمانی برای حل‌های یک بحران فرهنگی کرده‌اند. در آخرین نمونه از این موارد، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در هفته کتاب با دعوت از سایر دستگاه‌های متولی و مرتبط با این موضوع تلاش کرد تا دست‌کم برای یک هفته، ایده‌های مشترکی را برای توسعه فرهنگ کتابخوانی به‌کارگیرد. در تمام این موارد اما جای خالی شورای عالی انقلاب فرهنگی به‌عنوان اصلی‌ترین متولی این کار محسوس بوده است. در حالی که نیاز به وجود قرارگاهی برای برنامه‌ریزی دربراره وضعیت فرهنگی و توسعه خدمات و کالاهای فرهنگی در حوزه کودک و نوجوان امروز

محمد گلریز خواننده موسیقی انقلابی:

اعتقاد و شهادت رمز ماندگاری آثار انقلابی مرحوم قره‌باغی بود

نداسیجانی-روزنامه نگار/ اسفندیار قره‌باغی خواننده و آهنگساز ایرانی، مشهور به «صدای انقلاب»، پنجشنبه ۱۷ آذرماه به دلیل بیماری در سن ۷۹ سالگی در تبریز دار فانی را وداع گفت. هنرمندی که نامش با آثار انقلابی گره خورد و جادوانه شد. او از همان سال‌های ابتدایی انقلاب اسلامی و حتی در روزهای جنگ با ساخت سرودهای ملی و میهنی و آرزوی همیشه همراه و همسو با مردم حرکت کرد و آثارش که نزدیک به ۸۰۰ سرود

ارزشمند همچون «من یک سیاه‌ام»، «امریکا، امریکا، ننگ به نیرنگ تو»، «صبح شرق»، «پیروزی خون»، «امام آمد» و… است در تاریخ انقلاب باقی ماند و حس ملی و میهنی‌اش را به نسل‌های بعد هم منتقل کرد. گفتنی است مراسم تشییع و خاکسپاری این هنرمند روز گذشته در تبریز برگزار شد.

■ **هنرمندی میهن‌پرست و عاشق فرهنگ و نرسزیمند**

زندگی‌اش اسفندیار قره‌باغی متولد اول بهمن ماه به سال ۱۳۲۲ است و در کوچه قره‌باغی‌های تبریز به دنیا آمد و پس از گذراندن دوره اول متوسطه در دبیرستان بدر تهران، به تبریز رفت و در سال ۱۳۴۸ وارد هنرستان موسیقی گردید و خردادماه سال ۱۳۴۳ فارغ‌التحصیل شد و به‌عنوان معلم موسیقی در مدارس کرمانشاه به استخدا م وزارت فرهنگ درآمد تا آنکه او اخر سال ۱۳۴۸ به تهران منتقل و در گروه لپریای تهران مشغول به کار شد و ضمن خوانندگی در گروه کر اپرای تهران پس از عزیمت و بازگشت از ایالتیبا، با عنوان سولیت باس اپرای تهران نیز نقش‌های بسیاری را در اجراهای مختلف عهده‌دار شد. اسفندیار قره‌باغی در گفت‌وگویی که قبل‌تر با «ایران» داشته خود را این‌گونه معرفی کرد: «در خانواده‌ای انقلابی و اهل فرهنگ و هنر متولد و پرورش یافته‌ام و در این مسیر موفق شوم…»

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با یادآوری جلسات تدوین سیاست‌های کلی نظام در مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: «در آن زمان تقدم با تأخر بررسی مباحث فرهنگی در سیاست‌های کلی به طور جدی مورد بحث قرار گرفت اما در نهایت با توجه جدی‌تر نبودن چالش‌های اقتصادی کشور، فرهنگ از اولویت بررسی خارج شد.»

وی تأکید کرد: «به نظر می‌رسد نتخبان و تصمیم‌گیران کشور از مقوله فرهنگ تلقی واحدی ندارند؛ معنایی که باید مورد اجماع و مبنای سیاستگذاری با قرار گیرد.» اسماعیلی افزود: «رهبر معظم انقلاب در آغاز فعالیت دولت مردمی، در دیدار هیأت دولت از لزوم تغییر انقلابی در ساختارهای فرهنگی کشور سخن گفتند. در آن هنگام بسیاری تلاش کردند ابعاد مورد نظر ایشان را مورد بررسی قرار دهند؛ اینکه مراد از ساختار، دستگاه و کارگزار است یا رویکردی دیگر مورد نظر است.» وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به دیدار اخیر اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی را رهبر معظم انقلاب گفت: «ایشان در این جلسه تفسیرشان از ساختارهای فرهنگی را

■ **شنبه ۱۹ آذر ۱۴۰۱**

■ **سال بیست و هشتم**

■ **شماره ۸۰۷۴**

هفتم توسعه، فرصت مغتنمی برای ایجاد تفاوت چشمگیر در سیاست‌های کلی و احکام برنامه است.»وی در پایان ابراز امیدواری کرد، با تلاش همه دستگاه‌های فرهنگی، برنامه هفتم توسعه در بخش فرهنگ با نگاهی واقع‌بینانه و متناسب با ظرفیت‌های کشور تدوین شود.

■ **فرهنگ امر فرگیر شناخت ذهن فردی واجتماعی است**

همچنین حجت الاسلام و المسلمین سعیدرضا عاملی دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز در این نشست گفت: «مقام معظم رهبری در دیدار با اعضای شورای انقلاب فرهنگی در رابطه با هدایت فرهنگ و فرهنگ به مثابه شناخت، ذهنیت و نگاه به زندگی دیدگاهی مطرح کردند که اهمیت بسیار زیادی دارد. فرهنگ امر بزرگتری از صنایع و نهادهای فرهنگی است. فرهنگ مانند هوای زندگی می‌ماند. عمده‌ترین ابعاد فرهنگ چیزی است که در ذهن انسان می‌گذرد.»او ادامه داد: «در جامعه جدید با نسلی مواجه شدیم که لزوماً این نسل تابع هنجارهای اجتماعی نیستند و کنش فرهنگی آنها کنش ناخودآگاه نیست. بنابراین امری که در حوزه فرهنگ اهمیت بسیار زیادی دارد نگاه

فرهنگ

رئوی خط سینما حقیقت

که رهبر انقلاب اشاره دارند «در مورد دستگاه‌هایی همچون فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات و صدا وسیما، هدایت فرهنگی، فقط با ابلاغ سندهای تحول امکان‌پذیر نمی‌شود بلکه باید این سندها محقق و اجرایی شوند و ضمانت اجرای آنها هم حضور رؤسای سه قوه در شورای عالی انقلاب فرهنگی است.»ضمانت اجرایی اسناد ابلاغی همان تعامل و ایجاد هم‌فراینی و درگیر کردن متولیان و مدیران دستگاه‌ها و سازمان‌های فرهنگی در مرکزیتی است که قادر باشد، سایرین را نسبت به اولویت، ضرورت، راهبردها و اهداف مذکور در اسناد، قانع کند تا مدیران هم بتوانند بدنه تحت مدیریت خود را در اجرای آن اهداف، هماهنگ و همسو سازند.

■ **تغییرات محسوس فرهنگی، سطح توقع از شورا است نه تنظیم سند**

مختلف در نظر گرفته شود. بنابراین شکل انتصاب اعضای شورا در شکل‌گیری یک ترکیب متنوع و در عین حال هم‌افزا، تأثیر بسزایی خواهد داشت.اما تمام مسأله اصلی این نیست. افراد منتصب باید اولویت‌های خود را در همان وظیفه شورای عالی یعنی شکل‌دهی به قرارگاهی برای تمرکز و تعامل فکری و راهبردی دستگاه‌های فرهنگی قرار دهند؛ برای آن وقت بگذارند و شورا را از چهره‌ای فرمایشی، راکد، خشک، بی‌اثر و اضافه‌بر سازمان خارج کنند.

■ **تعامل و اقصاع متولیان فرهنگی، تنها**

ضمانت اجرایی اسناد ابلاغی

شورا در حال حاضر به لحاظ قانونی، تولید و قدرت لازم برای اعمال نظر بر دستگاه‌های فرهنگی را دارد اما فاقد مقبولیت و حتی شناخته شدن زمینه‌ها و فعالیت‌هایش در میان ساختارهای فرهنگی دیگر کشور است. همان‌طور

پیام تسلیت آیت‌الله رئیسی به مناسبت درگذشت استاد قره‌باغی

آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی در پیامی به مناسبت درگذشت استاد اسفندیار قره‌باغی، نوای وی را صدای رسای ملت ایران و همه آزادی‌خواهان و ظلم‌ستیزان علیه ظلم و استکبار جهانی توصیف کرد که ظنین با صلابت آن در حافظه پرشکوه انقلاب ماندگار خواهد بود. رئیس‌جمهور در این پیام آورده است:
خبر درگذشت استاد اسفندیار قره‌باغی، هنرمندی که صدای رسای او علیه ظلم و استکبار جهانی صدای ملت ایران و همه آزادی‌خواهان و ظلم‌ستیزان بود، موجب تأسف و تأثر شد. او ادامه داد: شعله آن آوای برخاسته از عمق جان هرگز در دل مردم ایران خاموش نمی‌شود و یاد آن ظنین با صلابت در حافظه پرشکوه انقلاب ماندگار خواهد بود. آیت‌الله رئیسی اضافه کرد: اینجانب بی‌شک را به خانواده، شاگردان، اهالی فرهنگ و هنر بویژه مردم عزیز تبریز تسلیت می‌گویم و مغفرت الهی را برای آن مرحوم مسألت می‌نمایم.»

پیام تسلیت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

مرحوم قره‌باغی نغمه‌خوان با اخلاص انقلاب اسلامی بود

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با انتشار متنی درگذشت اسفندیار قره‌باغی خواننده پیشکسوت موسیقی انقلاب را تسلیت گفت.

در متن پیام محمدمهدی اسماعیلی آمده است:

«انا لله وانا الیه راجعون

درگذشت نغمه‌خوان با اخلاص انقلاب اسلامی، زنده یاد «اسفندیار قره‌باغی» در ایام غمبار فاطمیه جامعه هنری کشور را سوگوار کرد.
از استاد فرزانه در سال‌های پیروزی انقلاب اسلامی و دوران دفاع مقدس، با فداکاری، هنر و استعداد خویش را به میدان آورد و یارانه و اجرای بیش از ۸۰۰ سرود که تداعی گرحس وطن دوستی و میهنی با رنگ و بوی انقلابی هستند، هنرمندانه ارزش‌های انقلاب اسلامی را به جامعه منتقل نمود. سرود معروف «امریکا امریکا مرگ به نیرنگ تو» یکی از معروف‌ترین آثار این هنرمند مردمی به‌شمار می‌آید که در روزها و ماه‌های از زان و مردان هم روزگار ما بود.
فقدان استاد اسفندیار قره‌باغی اگرچه رخدادی اندوهبار است؛ اما عمر پربرکت ایشان و آثار ارزشمند و خدمات سترگ آن بزرگمرد، گنجینه‌ای است بی‌بدل که موجب جاودانگی خاطر آن استاد فقید نزد دوستدارانش خواهد بود. اینجانب ضمن عرض تسلیت این مصیبت، از درگاه خداوند متعال برای آن عزیز سفر کرده علو درجات و براری با یازمانگان بویژه خانواده محترمشان و اهالی فرهنگ و هنر مردم شریف آذربایجان شرقی، صبر و سلامتی خواستارم.»
محمود سالاری معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، محمدالله‌باری مدیرکل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و همچنین ابرحسین سمیعی معاون هنری سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران در پیام‌هایی جداگانه درگذشت این هنرمند انقلابی را تسلیت گفتند.

را داشت که در همان اوایل انقلاب به این مسائل پیردارد، پرداختن به هنرها و موسیقی‌هایی که چندان مورد علاقه برخی از مردم نبود و حتی در آن دوران نسبت به امروز، به افرادی که در زمینه کارهای انقلابی فعالیت داشتند بسیار با کنایه برخورد می‌شد و حتی مورد تهدید قرار می‌گرفتند؛ مانند آقای قره‌باغی که اوایل انقلاب بسیار مورد تهدید قرار گرفت و تقاضای اسلحه بود که در پیروزی رساندن انقلاب اسلامی بود و مرحوم قره‌باغی این شهامت و شجاعت

فعالیت‌های انقلابی بود و این اتفاقات و تهدیدها هیچ‌گاه موجب منصرف شدن از تصمیمش و راهی که انتخاب کرده بود، نشد.»
اوافزود: «آقای قره‌باغی از تحصیلات آکادمیک بالایی برخوردار بود و دکترای موسیقی کلاسیک را داشت. همچنین در ازگستر سمفونیک تهران نقش بسیار قره‌باغی را به جامعه هنری و فرهنگی و خصوصا به اهالی فرهنگ و هنر تبریز و همچنین خانواده محترم ایشان تسلیت عرض می‌کنم.»

در نشست خبری شانزدهمین جشنواره سینما حقیقت عنوان شد

موضوعات اجتماعی و شهری در صدر دغدغه مستندسازان

فرهنگی/ با برگزاری نشست خبری شانزدهمین جشنواره «سینماحقیقت» در کمتر از سه روز مانده به آغاز جشنواره، بالاخره تکلیف فیلم‌های راه یافته به این رویداد مشخص شد. از فردا جشنواره به صورت رسمی آغاز می‌شود و حالا با مشخص شدن اسامی فیلم‌های حاضر در بخش‌های مختلف، جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران شکل و شمایل جدی‌تری گرفته و تئور جشنواره گرم تر شده است. محمد حمیدی مقدم دبیر این رویداد دلیل تأخیر در اعلام لیست اسامی فیلم‌ها را جلوگیری از فشار به مستندسازان عنوان کرده است.

■ **رنگ آمیزی متنوع از اقلیم‌ها**

دبیر شانزدهمین جشنواره سینما حقیقت صحبت‌هایش را با آمار و ارائه اطلاعات درباره کمیت آثار متقاضی و پذیرفته شده آغاز کرد. طبق این اطلاعات امسال ۶۱۴ نفر فرم ثبت‌نام را پر کردند، ۷۶ فیلم به دلیل عدم مطابقت با قوانین جشنواره حذف شدند و ۲۵ فیلم (۸ فیلم به دلیل مشکل فنی، ۹ فیلم به دلیل عدم تمایل تهیه‌کننده و سه فیلم به دلیل شرایط موجود) انصراف دادند. از میان آثار باقی مانده در نهایت ۱۶ فیلم در بخش مسابقه بلند، ۱۵ فیلم در بخش نیمه بلند، ۱۹ فیلم در بخش کوتاه و ۱۲ فیلم به بخش شهید آوینی راه یافته و ۹ فیلم هم در بخش خارج از مسابقه حضور دارد. تعداد آثار مستند رسیده در این دوره ۱۶ درصد افزایش داشته اما حضور فیلمسازان زن در این دوره با کاهش ۱۵ درصدی روبرو شده است. از اخبار امیدوارکننده این آمار و ارقام اینکه ۲۸ فیلم از ۱۶ استان در این دوره حاضر هستند

و ۱۴۰ فیلمساز استانی به جشنواره دعوت شده‌اند تا در جریان این رویداد قرار بگیرند. آن‌طور که حمیدی‌مقدم وعده داده «رنگ آمیزی متنوع از اقلیم‌ها در جشنواره «سینماحقیقت»، فرصتی است که باید آن را مغتنم شمرد.» از میان آثار متقاضی حضور در جشنواره موضوعات اجتماعی و شهری با ۲۷ درصد بخش عمده مستندها را تشکیل می‌دهند و دفاع مقدس با ۱۹ درصد کل آثار در رتبه دوم قرار دارد. موضوعات سیاسی با ۶ درصد در انتهای این فهرست قرار دارد.

■ **نمایش منتخب بخش بلند در موزه سیما**

«درهای جشنواره «سینماحقیقت» به روی تمام صنوف و انجمن‌ها باز است» این عبارت بخشی از صحبت‌های حمیدی مقدم در پاسخ به سؤالی درباره تحریم‌های جشنواره است. دبیر جشنواره تأکید کرد که «حقیقت‌انکارشدنی نیست «سینماحقیقت» را نمی‌توان انکار کرد. فرهنگ نیز تحریم شدنی نیست.» او همچنین درباره حضور آثار سیاسی با موضوع ناآرامی‌های اخیر هم این توضیح را داد که فرخوان جشنواره اول مهر به پایان رسیده و آثار مرتبط احتمالا در دوره بعدی اکران می‌شوند. در بخش دیگر این نشست حمیدی مقدم درباره فروش بلیت برای تماشاى آثار این دوره از جشنواره گفت که امسال جشنواره بلیت فروشی ندارد و در ادامه از صدور ۲۵۰۰ کارت با هویت برای متقاضیان حضور خبر داد.

او در عین حال گفت: «به درخواست موزه سینما و همکاری صورت گرفته از شب گذشته بخشی از اکران را به جشنواره اضافه کردیم که مطابق آن، منتخب بخش بلند مسابقه ملی جشنواره در موزه سینما برای مخاطبان سینمای مستند بلیت فروشی و اکران شود. گسترش اکران سینمای مستند از اهداف جشنواره است و ما بنا داریم در دوره‌های آتی چند سالن مردمی به جشنواره اضافه کنیم تا مردم هم در زمان برگزاری بتوانند جشنواره را دنبال کنند. علاوه بر این موارد ما امسال بخش آنلاین را نیز ادامه می‌دهیم و اکران آنلاین مستندها قطع نمی‌شود.»
هنرینه بلیت جشنواره در دوره شانزدهم کاهش یافته و برای دانشجویان تخفیف ویژه در نظر گرفته شده است. همچنین طبق گفته حمیدی مقدم، در تعاملات صورت گرفته با بخش دانشگاهی کشور، قرار است پس از جشنواره آثار به گهده‌های دانشجویی راه یابد.

■ **بزرگداشت نادر طالب‌زاده و سیدمحسن طباطبایی پور**

طبق اطلاعات ارائه شده در این نشست، علاوه بر کارگاه‌های آموزشی و نشست‌های تخصصی، برگزاری نکوداشت زندیاد نادر طالب‌زاده وبزرگداشت سید محسن طباطبایی پور از دیگر بخش‌های جنبی این دوره است. شانزدهمین جشنواره بین‌المللی «سینماحقیقت» با دبیری محمد حمیدی مقدم از ۲۰ تا ۲۵ آذرماه برگزار می‌شود. مکان برگزاری جشنواره پس از چندین دوره از چارسو به سینما ملت منتقل شده و ایام برگزاری جشنواره از ۷ روز به ۵ روز تقلیل یافته است آن‌طور که حمیدی‌مقدم می‌گوید دلیل این اتفاق، داخل احتمالی با مسابقات فوتبال جام جهانی است.